

COLORJEVE informacije

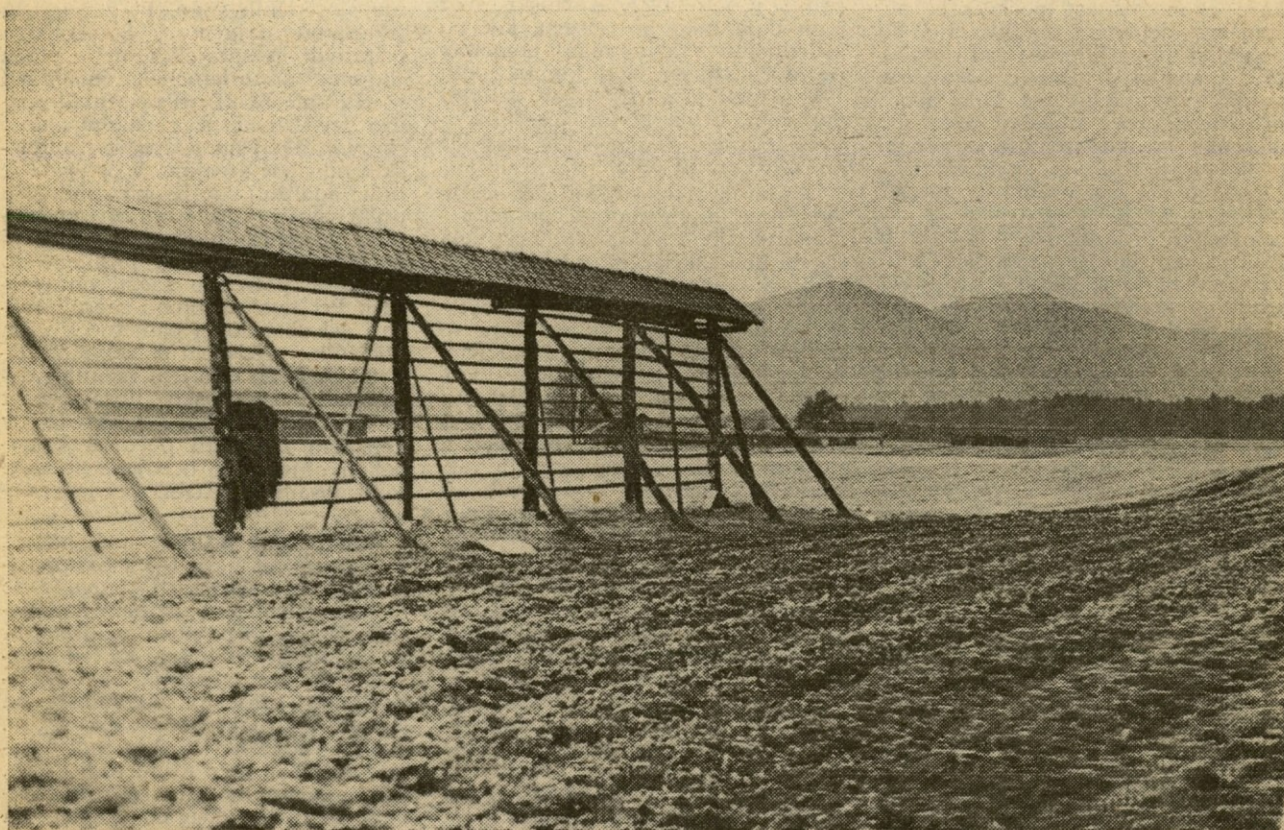
GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA COLOR MEDVODE

Leto XI.

DECEMBER 1982

263360

ŠT. 12 (125)

Zaključujemo leto 1982

Značilnost leta, ki se steka, je predvsem v tem, da je že nekaj let s strani družbenih dejavnikov priporočana ustalitvena (stabilizacijska) naravnost začela sprčo nepopustljivega in neodložljivega pritiska dolgov v tujini, na nekaterih področjih resnično delovati. Žal se je do sedaj ustalitveno delovanje vse bolj uveljavljalo v smereh vse splošnega omejevanja, manj pa so bile ostvarjene težnje po realnem povečanju celokupnega družbenega proizvoda, po povečanju vseh vrst proizvodnje in storitev, s posebnim poudarkom na tistih panogah, ki

brez ali z minimalnim uvozom lahko bistveno povečajo izvoz — posebno njegov konvertibilni del. Nadalje ugotavljamo preskromne rezultate v ustalitvenih naporih pri povečanju produktivnosti, pri racionalizacijah tehnoloških postopkov, pri zmanjšanju in skrajšanju raznoraznih mogočih in nemogočih papirnatih postopkov, skratka pri vseh problemih, ki nam ekonomsko ne utemeljeno povečujejo cene naših proizvodov, katerih pa inozemski kupci našega blaga in storitev niso pripravljeni sprejeti in plačati. Ker nismo ostvarjali povečanega izvoza,

ki bi nam omogočil odplačati obveznosti in pokriti za proizvodnjo in skupne potrebe nujen uvoz, je pač prihajalo do omejevanja uvoza, kar je kot posledica odraz težav v proizvodnji, pa tudi pri preskrbi artiklov široke porabe.

Delovne organizacije kemične dejavnosti, za katero je značilen in žal potreben precej večji uvoz iz konvertibile, kot je pa možen izvoz naših izdelkov na ta tržišča, so bile z redkimi izjemami postavljene v položaj, v katerem se objektivno ni bilo možno boriti za doseganje in pre-

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje s I. strani)
seganje resolucijskih in planskih povečanj proizvodnje, temveč smo se borili za čimvečje zmanjšanje padca proizvodnje. Tričrtletni podatek kaže, da so v letošnjem letu delovne organizacije predelovalne kemije dosegle proizvodnjo samo na nivoju 92 %, od proizvodnje v istem obdobju leta 1981. V Colorju smo v letu 1980 še uspeli povečati proizvodnjo za nepolne 3 %, medtem ko je v letu 1981 že ostala samo na nivoju iz leta 1980, je pa v letošnjem letu po stanju ob koncu novembra dosegla le 98 % proizvodnje iz istega obdobja leta 1981. V TOZD Smole je ta dosežek 97,7 %, v TOZD Premazi pa 98,6 %.

Z obsegom proizvodnje je samo po sebi povezano ostvarjanje dohodka, t. j. tiste finančne kategorije, ki kaže ekonomičnost poslovanja posamezne delovne organizacije. Po dohodku odmerjajo obvezni obračuni, na osnovi družbenih dogovorov posameznim delovnim kolektivom pravice na obseg sredstev za osebne dohodke in skupno porabo, ter za poslovni in rezervni sklad. V letu 1981 smo pri nas v Colorju dosegli dohodek, ki je predstavljal 24,7 % celotnega prihodka, v tričrtletju 1982 pa nam je le-ta padel na 21,8 %. Vzrokov za to je lahko več. Glavni vzrok je vsekakor v tem, da smo glede na družbeno kontrolo cen naših izdelkov le-te lahko manj povečali kot so se povečali naši stroški poslovanja. Ob tem ugotavljamo, da nastopajo glavna povečanja pri raznoraznih dajatvah družbenega značaja (SIS, zavarovanja, davki, članarine, bančne obresti ipd.) in pri surovinah, povzročenih po vplivu razvrednotenja dinarja neposredno pri vseh uvoznih, posredno pa tudi pri vseh domačih materialih in storitvah.

Na višino dohodka vpliva tudi izvoz. Znano je, da v naših pogojih poslovanja redkokatera DO izvažajo svoje proizvode z istim ostvarjenim dohodkom, kot ga lahko doseže na domačem trgu. Naš izvoz na konvertibilno področje se je v letu 1982 povečal skladno z usklajenim planom SISEOT in smo ga vključno z oktobrom dosegli s 112 %, ob koncu novembra pa smo presegli že tudi letni plan. Drugačno stanje imamo pri klirinškem izvozu. Zmanjšani družbeni interes za to izvozno področje, pa tudi manjši interes Colorja, vsled pritiska kupcev v smeri izenačevanja cen s svetovnimi cenami, je povzročil padec v vrednosti te kategorije našega izvoza. V letu 1982 bomo izvozili le za okrog 9 milijonov Cl \$, kar predstavlja samo okrog 60 % vrednosti izvoza iz leta 1981 na to področje.

Pri uvozu so se močno odrazili ustaljeni ukrepi, ki so zelo zožili prostor možnega uvoza. Od planirane potrebe konvertibilnega uvoza 14,6 milijonov US \$ in v okviru SI-

SEOT usklajenega plana 10,1 milijonov US \$, smo do konca oktobra uspeli ostvariti le 80 % dinamike dovoljenega oziroma možnega uvoza. Vzrok temu je predvsem odlok zveznega izvršnega sveta, ki je zmanjšal izvoznikom pripadajoči razpolagalni delež deviz od 65 % na okrog 30 %. Nas je najbolj prizadel ta ukrep posredno s prizadetostjo turističnih DO, ki spričo tega zmanjšanja niso bile več sposobne izpolniti združevanja deviznih sredstev, ki so jih predvideli sklenjeni samoupravni sporazumi. S pojačanimi aktivnostmi združevanja deviznih sredstev po čl. 67. deviznega zakona znotraj repro-verig smo sicer nekaj tega zmanjšanja deviz nadoknadili in se tako ob koncu oktobra z 99 % realiziranega uvoza z 1 % zaostankom le približali nivoju konvertibilnega uvoza v letu 1981. Klirinški uvoz nam daje tako po obsegu, kot po asortimanu izrazito manj pomembne možnosti, pa še te bomo v letu 1982 uspeli ustvariti kljub velikim naporom, le na nivoju 75–80 % uvoza iz leta 1981, tj. nekje med 2,5–3 milijone Cl dolarjev.

Izvajanje investicijskih del je bilo v tem letu osredotočeno na rekonstrukcijo mešalnice. Vsa dela naj bi bila zaključena v I. četrtnetu 1983, z izjemo rešitve problemov pnevmatskega transporta in avtomatskega tehtanja. Ti problemi so nastali potem, ko nam je omejena možnost uvoza te tehnologije in opreme onemogočila s projektom predvidene rešitve. Sedaj skušajo strokovnjaki Colorja, v povezavi z raznimi strokovnjaki domačih raziskovalnih institucij in delovnih organizacij priti do primernih tehničnih rešitev in z izdelavo ustrezne domače opreme pripeljati do konca projekt rekonstrukcije mešalnice.

Nadaljnja investicija, ki predstavlja tudi jedro Colorjeve srednjeročne investicijsko-razvojne dejavnosti, je projekt povečanja kapacitet za proizvodnjo sintetičnih smol (7. reaktor) z napravami za skladiščenje in doziranje anhidridov ftalne in maleinske kisline in projekt rekonstrukcije peči in napeljav, ter toplotno regulacijskih naprav za ogrevalni medij vseh reaktorjev. Vsi potrebni projekti so bili pripravljani do oktobra tega leta, kreditni aranžman z Gospodarsko banko je bil predpisan še v septembru. Investicije smo prijavili v oktobru pri SDK in v novembru začeli z gradnjo.

Vzporedno z deli na teh dveh naših osrednjih projektih so tekla dela tudi na manjših projektih. Od teh bi omenili zagon sortirnice za trdne odpadke in stiskalnice za papir in plastiko, s čemer dajemo svoj doprinos k družbenim naporom za zbiranje sekundarnih surovin. Nadalje smo dokončali dela pri razširitvi nakladalne rampe za železniške vagonne in utrditvi tal pri zunanjih skladiščih fasade. S temi deli smo izkoristili še obstoječe razpoložljive zemeljske površine in se tu-

di na zahodu dotaknili tovarniške ograje. Posebej je potrebno omeniti rekonstrukcijo dovodnih in odvodnih cevi pri naših predzemeljskih cisternah za skladiščenje topil in olj. S temi deli smo pristopili k realizaciji prepotrebne sanacije tega, dokaj zahtevnega problema. Ta dela bomo postopno nadaljevali in jih vse bolj usmerjali v nadaljnjo izgradnjo nadzemnih skadišč za vse vrste naših tekočih surovin.

Naš SOZD Kemija je v letu 1982 že vseskozi redno posloval. Organizacijsko je sicer doživel še nekoliko nedorečenosti (Belinka), sicer pa smo s skupnimi naporami le osnovali interno banko, ki je začela s poslovanjem in tudi nam v Colorju že pomagala s finančnimi sredstvi pri zaključanju finančne konstrukcije za projekt razširjenja proizvodnje sintetičnih smol. Po začrtanem programu dejavnosti SOZD smo pripravili in sprejeli temelje plana skupne srednjeročne dejavnosti vseh članic SOZD in pripravili analizo ter izhodišča za nadaljevanje skupnih akcij na področju ekonomskih odnosov s tujino. V pripravi je tudi analiza stanja na področju prekrivnosti proizvodnih programov posameznih članic. Ta dokaj občutljiv in zahteven problem bo vsekakor potrebno začeti obravnavati. Pri tem pa bomo morali ravnati vsi obzirno in pametno v vseh pogledih, predvsem z željo in ciljem, da bodo dobljeni rezultati dokazovali ekonomsko upravičenost in ob vsem ne bodo povzročali v končnem rezultatu občutka kakršnekoli objektivno ocenjene prizadetosti posamezne TOZD in njenih delavcev.

V letu 1981 poživljena dejavnost in povezanost naše DO s Skupnostjo krajevnih skupnosti Medvođe, se je tudi v tem letu uspešno nadaljevala. Opazamo pa nove kvalitete, ki se pojavljajo predvsem spričo organizacijskega utrjevanja novo ustanovljenih krajevnih skupnosti na širšem področju medvoške regije. Tako posamezne KS, kot tudi posamezne DO in med njimi tudi Color, pa se bomo morali vse bolj zavestno, da živimo drug ob drugem, da zavisimo drug od drugega in da bomo v bodoče vse bolj tudi drug drugega potrebovali.

Leto, v katerega bomo kmalu vstopili, nam bo po objektivni presoji prineslo nešteto težav. Ob resolucijah, ki jih že imamo in so po marsikaterih postavkah dokaj optimistične, še vedno čakamo na najvažnejše opredelitve pogojev gospodarjenja v letu 1983. Med najpomembnejšimi je novi devizni zakon, ki bo tudi za DO Color opredelil skoraj najvažnejše elemente, ki bodo imeli bistveni vpliv na to, koliko in kako bomo uvažali in izvažali, od tega pa bo neposredno zavisel tudi asortiman in nivo proizvodnje. Vsekakor bodo potrebni tudi naši dodatni napor na področju konvertibilnega izvoza, medtem

(Nadaljevanje na 3. strani)

»Zakaj prihaja do kasnitev rekonstrukcijskih del v obratu mešalnica«

Sprejeti načrti rekonstrukcije v letu 1980 z aneksom k investicijskemu programu iz leta 1977 so slo neli na takratnih veljavnih predpisih o uvozu investicijske opreme. Program je predvideval uvoz opreme iz ZRN za pnevmatski transport sipkih materialov in njihovo šaržiranje ter šaržiranje tekočih surovin. V šaržirnici je po programu predvidena visoka stopnja avtomatskega vodenja tehnološkega procesa. Takoj po sprejetju aneksa na DS in potrditvi v LB so se pričeli razgovori o dobavi z znanim proizvajalcem tehtalnih in pnevmatsko transportnih naprav s firmo Pfister. Tehnološko tehnični in komercialni razgovori so bili hitro zaključeni, tako da je bila pripravljena in podpisana pogodba že 10. 10. 1980.

Na osnovi predhodne parafirane pogodbe smo zaprosili pri SISEOT za soglasje, ki smo ga prejeli 29. 7. 1980 z veljavnostjo do 31. 10. 1980. Vendar je Narodna banka takoj po prejetju soglasja prenehala sprejemati prijave za uvoz, zato kljub zagotovljenim finančnim sredstvom v času veljavnosti soglasja SISEOT

(Nadaljevanje z 2. strani)

ko bomo skušali zagotoviti devize za potrebni uvoz po združevanju v repro-verigah, po povezovanju s turističnimi, lesnimi in živinorejskimi organizacijami, nekaj pa bomo pridobili deviz tudi z lastnim izvozom.

V letu 1983 bo Color slavil 75-letnico svojega delovanja. Ta jubilej bomo skušali, čeprav v težkih gospodarskih okoliščinah dostojno obeležiti in proslaviti, ker to je naša dolžnost do tradicije in delovnih ter razvojnih uspehov firme do delavcev, ki so nam Color predali v upravljanje in do delavcev, katerim bomo vsak ob svojem času našo DO v bodočnosti predajali.

Na kraju se obračam na vse delavke in delavce — člane kolektiva s povabilom, da v teh težkih časih čimbolj strnemo vrste, enotni poprimemo naš jugoslovanski in tovarniški voz naloženih in nakopičenih težav ter z angažiranostjo in dobrim, poštenim delom, vsak na svojem mestu in po svojih sposobnostih, doprinesemo svoj obvezni in solidarnostni delež za dobrobit skupnosti in vsakega posameznika. Z željo, da bi vse pred nas postavljene naloge čim uspešneje opravili, želim z vsemi svojimi sodelavci, vsem članom kolektiva, vašim svojem in članom vaših družin, uspehov, sreče, zdravja in zadovoljstva v novem 1983. letu!

Milivoj Hladnik

posla nismo mogli realizirati. Podaljšanja soglasja pa nismo uspeli pridobiti.

Takoj, ko je bilo jasno, da so z uvozom opreme težave, smo pristopili k rešitvam z domačimi proizvajalci avtomatske elektronske in strojne opreme. K sodelovanju smo pritegnili ISKRO — DO Avtomatika, Ljubljana in Kovinarsko, Krško, tako da bi skupaj s pomočjo inženiring organizacije Smelt sprojektirali in izdelali opremo, ki bi nadomestila opremo iz uvoza. S pogovori smo pričeli v drugi polovici lanskega leta in po dolgotrajnem usklajevanju strokovnih stališč, organiziranju ogledov podobnih naprav in z organiziranjem preizkusov odločili, da pridobimo ponudbe za tisti del naprav, ki ne zahtevajo novih tehnoloških in tehničnih rešitev. Pri preizkušanju transportiranja TiO_2 v pnevmatski napravi v Serpenici se je pokazalo, da običajna naprava ni primerna za njegov pnevmatski transport. Preizkus je pokazal, da se TiO_2 močno lepi na stene, posebno na krivinah in na ta način zamaši cevovod. Na tej osnovi so se odločili Kovinarska, Smelt, Iskra in Color, da nadaljujejo s preizkušanjem, s tem, da se prijavi v okviru Raziskovalne skupnosti Slovenije razvojno inovacijska naloga s ciljem rešitve tehnološko tehničnih problemov. S preizkusom tehtalnega sistema na disolverskih posodah pa problemi, ki so nastali, niso neresljivi in Iskra meni, da jih bo rešila brez težav. Zaradi vsega naštetega smo razdelili celotno vlaganje v 2 fazi, in sicer:

1. faza: Rekonstrukcija šaržirnice, tehtalni sistem, avtomatizacija in doziranje iz dnevnihi silosov.

2. faza: Izgradnja in postavitve skladišča sipkih materialov v silosih in pnevmatski transport do dnevnihi silosov.

I. faza je že v projektu, projekti za II. fazo pa bodo izdelani na osnovi rezultatov inovacijske razvojne naloge.

Prva faza naj bi bila končana konec 1. 1983 in postavitve bi omogočile normalno proizvodnjo, s tem, da bi pnevmatski transport sipkih materialov začasno nadomestila obstoječa dvigala. Predvidevamo, da bodo rezultati za drugo fazo znani že do 1. julija 1983, kar bi pomenilo, da bomo investicijo zaključili že v prvi polovici leta 1984.

Za prvo fazo smo v oktobru že sklenili pogodbo, tako da dobavni rok že teče.

Vsa dela po sklenjenih pogodbah bodo predvidoma zaključena do konca leta. Zakasnitve lahko nastanejo le pri elektroinstalacijah zaradi velikega pomanjkanja na tržišču,

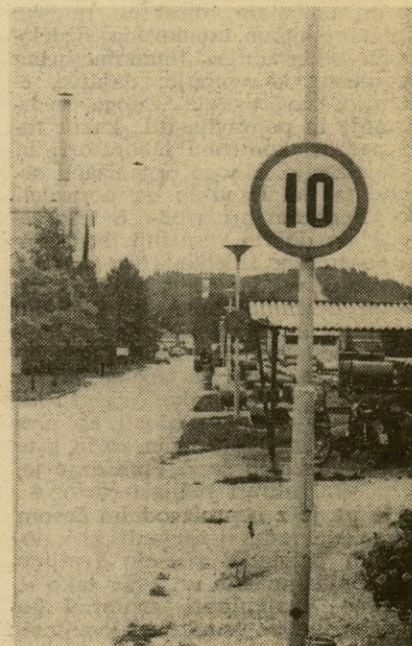
vsajendar najkasneje do konca januarja.

Za obratovanje v ribalnici bomo pridobili uporabno dovoljenje. Za okrnjeno obratovanje v delno dokončani šaržirnici je imenovana posebna skupina tehnologov, ki mora proučiti vse možne improvizacije proizvodnje do zaključka montaže prve faze.

Predračunska vrednost del, ki bodo končana letos bo predvidoma znašala 94 milijonov din. Predračunska vrednost prve faze znaša 24,5 milijona din. Za drugo fazo še nimamo točnega podatka, ocenjujemo pa, da bodo stroški znašali okrog 25 milijonov din.

Za ventilacijo in ogrevanje starega dela mešalnice smo v fazi zbiranja ponudb. Predvidevamo, da bo realizacija teh del v prvi polovici leta 1983.

Vodja
investicijsko razvojnega
sektorja.
Koželj Vid, dipl. ing.

Omejitev hitrosti nihče ne upošteva, zato nekateri predlagajo, da se uredi pločnik. Drugi trdijo, da je že itak dovolj sprehajanja po tovarni ter da je potrebno motoriziranim »divjakom, katere poznamo, stopiti na prste...

Splošni vplivi na ekonomičnost proizvodnje premazov

V naši DO smo se odločili, da skupno s specializiranim zavodom (ZOP) pripravimo projekte, ki bodo v prihodnosti pripeljali do boljših poslovnih rezultatov. Ti projekti so me spodbudili, da objavim prevod članka »Splošni vplivi na ekonomičnost proizvodnje premazov«, avtorja Fredericka K. Daniola, ki je bil objavljen v reviji *Journal of Paint Technology*, Vol 45 No 577, 1973. Članek je povzetek s predavanja avtorja na seminarju: *Ekonomija v industriji premazov*. Avtor je ustanovitelj in predsednik firme »Daniel Products Co.«, Jersey City, N.J. Študiral je na Univerzi v Berlinu, Hamburgu, Zürichu in Londonu in je specialist za koloidno kemijo.

UVOD

Cilj proizvajalcev premazov je, kot pri vseh ostalih proizvajalcih, doseganje največjega možnega ostanaka dohodka. To pa je funkcija mnogih med seboj odvisnih faktorjev, med njimi:

1. Prodajno-tržna politika
2. Kvaliteta proizvoda in cena
3. Tehnične usluge
4. Raziskave in razvoj
5. Stroški izdelave

Zadnji faktor je najbolj problematičen, zato ga bomo natančneje osvetlili.

V najbolj enostavni obliki stroški izdelave predstavljajo: cena surovin, embalaže, direktne ljudske ure ter skupno imenovana »izdelovalna nadgradnja« (manufacturing overhead), ki vsebuje: dajatve, energijo, zavarovanje, zaloge, vzdrževanje in popravila itd., kakor tudi nadzor, kontrolni laboratorij in amortizacijo. Mnogo organizacij se šteje ta del letno in ga porazdeli po kilogramu proizvoda. S tem seveda ne dobijo resničnih stroškov za posamezne izdelke. Tega se sicer zavedajo, vendar je natančnejši izračun običajno nedosegljiv. Večje organizacije uporabljajo natančnejše metode in dobijo seveda realnejše podatke, zlasti za izdelke, ki jih izdelujejo v večjih količinah. Tudi tu obstajajo težave, zlasti ko proizvajamo izdelke količinsko in kvaliteto različnih šarž. Vprašanje je, kam vkalkulirati režijsko delo. Še težje pa je z neproizvodnim časom med posameznimi šaržami, ki v določenih primerih znesejo tretjino potrebnih ljudskih ur. Prav tako je težavno vkalkulirati material in ljudske ure za korekturo kvalitete.

V nekaterem primeru so potrebne ljudske ure, da sledimo vsem tem spremembam glede na standard z računanjem stroškov predrage, v primerjavi z dohodkom, ki bi iz tega sledil. Zato tudi večje organizacije uporabljajo aproksimativne kalkulacije stroškov. Sta

pa še dva razloga, da stroškom ne sledimo natančno:

1. Prodajna cena ne sme bazirati samo na stroških. Diktirati jo mora tržna konkurenca. Zakaj torej natančne stroškovne kalkulacije?

2. Vse metode kalkulacij imajo resne osnovne pomanjkljivosti: pri vseh se sprašujemo: kaj je?, in nič kaj bi bilo, če bi bili stroški... In to je ekonomsko merilo, na katerem je potrebno primerjati rezultate. Oziroma povedano drugače, važno je vedeti, kakšni so stroški pri obstoječem načinu izdelave in poslovanja, toda važnejše je vprašanje: je obstoječi način izdelave in formulacij najboljši za doseganje maksimalnega dohodka?

Na tem mestu obravnavamo nekaj faktorjev, ki odgovarjajo na zgornja vprašanja.

KOLIKO IN KAKŠNE NAPRAVE?

Na to vprašanje se ne da odgovoriti enostavno. Dano bo nekaj pravil, ki pa so v glavnem odvisna od vrste in velikosti oddelka. V tehnološko razvitih državah, kjer je ljudska ura draga in kapital običajno poceni, je ekonomsko ugodno zagotoviti toliko strojev in naprav, kot jih lahko uspešno zaposlimo. Za primer, da potrošimo 50.000 dolarjev za moderen transport materiala in pri tem prihranimo dva delavca, je investicija polno amortizirana. Običajno pa taka investicija zamenja več kot dva delavca.

Podobna razmišljanja veljajo za mline, egalizacijske posode itd. I-meti 5 ali 6 mlinov, kjer povprečno delujejo štirje, je važna prednost. To dovoljuje občasno neobratovanje določenih strojev ob polni zaposlitvi delavcev in imamo rezervo za specialne produkte oz. barvne skupine. S tem prihranimo čas in denar za pranje in ni prisoten rizik za kontaminacijo. Rezervni stroji nam tudi nudijo kapacitete za obratovanje »ob konicah« s porabo 10–15 % nadur, kar je optimum z ekonomskega in psihološkega stališča. Očitno pa ni dovolj, da zagotovimo samo dovolj kapacitet na splošno, morajo biti tudi primerne vrste. Tu imamo v mislih tip in velikost, glede na število menjav, oz. glede na razmerje volumen šarže : volumen stroja.

LINIJA ALI FLEKSIBILNOST?

V moderno zasnovani proizvodnji premazov se običajno izogibamo starejšega koncepta »naredi vse sam« in nekatere intermediate izdelujemo v posebnih oddelkih oz. jih kupujemo. Med njimi celo tako zahtevne proizvode, kot so niansirne paste. (Ekonomsko upravičenost nabave niansirnih past avtor podrobno razlaga v članku: »Economic and Technical Parameters of Pigment Dispersion«, ter tu v povzetku poudarja, da je za celokupno

večjo učinkovitost celotne industrije premazov potrebno, da se določeni proizvajalci specializirajo samo za niansirne paste, ker jih tako seveda izdelujejo v večjih količinah.)

Pri tem višje nabavne stroške pokrivajo z različnimi direktnimi in indirektnimi prihranki v obliki splošne večje učinkovitosti instaliranih naprav, manj inventarja in manj odpadkov pri nabavljenih polproizvodih, kot včasih tudi z boljšo kvaliteto le-teh. Lahko pa imamo tudi v lastni organizaciji specializirani oddelki dispergiriranja (Dispersion House — organiziran po pigmentih in ne po premazih). Pri tem je potrebno poudariti, da so peščeni mlini učinkoviti za lahko dispergirajoče pigmente, nikakor pa ne za težje. In to tako zaradi učinkovitosti kot kvalitete. (Moč obarvanja pri organskih pigmentih).

Po mojem mišljenju imajo nekateri večji proizvajalci dosti preveč velikih egalizacijskih posod, disperzerjev, mlinov ter premalo naprav srednjih in manjših velikosti. Celotno največji proizvajalci ne morejo biti brez manjših enot, če tudi ločeno od linijskih postrojenj. Potemtakem v vsakem primeru potrebujemo določeno sipanje naprav po velikosti. In ne nazadnje vedno potrebujemo pilotne naprave za vse vrste strojev v proizvodnji. Te se bodo uporabljale tako za manjše šarže, kot za pilotne poskuse. Povečevanje (scale-up) iz laboratorijskih na proizvodne naprave brez pilotnih naprav potroši dosti časa in materiala.

IZKORIŠČENOST NAPRAV

Slej ko prej se zgodi, da je potrebno povečati kapaciteto oddelka. Takrat je običajno pred vodstvom vprašanje: novogradnja ali reorganizacija? Običajno je glede na stroške cenejša reorganizacija. Cilj bo dosežen zlasti ob sodelovanju strokovnjakov s področja proizvodnje premazov. Primarna področja pri reorganizaciji so:

1. Maksimalna možna avtomatizacija z uporabo najnovejše tehnike, kot npr.:

a) transport in porazdelitev tekočih surovin po oddelku z dozirnimi črpalkami

b) notranji transport praškastih surovin s kontejnerji ter s skladiščenjem v teh silosih

c) dobava pigmentov z avtocister-nami

2. Zamenjava iztrošenih strojev.

3. Restrikcije pri produktih z ne-bistvenim dohodkom.

4. Nabava polizdelkov od zunaj.

5. Večja uporaba javnih skladišč za gotove izdelke.

Običajno je cilj dosežen, večja produktivnost. Potrebujemo pa kapitalne naložbe, toda potrošnja denarja na ta način je običajno učin-

kovitejša kot gradnja novih stavb z uporabo stare tehnologije.

Količina izdelka na ljudsko uro je odvisna od tega, kako dobro izkoriščamo naprave. Optimiranje izkoriščenosti naprav je delno tehničen in delno organizacijski problem. Nekorektna uporaba disol-verja in mlina povzroča ali slabo kvaliteto ali slabo učinkovitost. Običajno je tako, da ljudje iz organizacije proizvodnje ne poznajo oz. nimajo časa za izbiro primernih postopkov za določene naprave oz. izdelke. Delavci, ki formulirajo pre-maze, se za to običajno ne zanimajo oz. teh problemov ne razumejo. Zato je potrebno, da vso odgovor-nost in avtoriteto prevzame samo-stojni oddelek za procesno inženir-stvo, ki je odgovoren neposredno vodstvu.

Drug pomemben faktor za izkori-ščenost naprav je niansirni odde-lek. Če se vprašamo, koliko egali-zacijskih posod oddelek potrebuje, je odgovor: nikoli jih ni dovolj, če je zadrževalni čas v njih predolg. Vzroki težav v niansirnem oddelku so običajno različni: nekvalitetni nianserji, neprimerne in nestan-dardne paste, prezaposlen ali ne-opremljen kontrolni laboratorij, preostre tolerance, slaba koordinacija med oddelkom in kontrolo. Vzroki so lahko: pomanjkljivo iz-obraževanje in — ali koordinacija. Pomanjkljivost izobraževanja je precej običajna pomanjkljivost in-dustrije premazov. V preteklosti, ko je bila tehnologija bolj statična in delovna sila bolj stabilna, so se delavci izurili na delu. Danes samo sistematično izobraževanje lahko da zadostno zalogo kvalitativnih ope-raterjev, delavcev za nadzor in kontrolnih kemikov. Izobraževanje sicer stane, toda to je zopet način, kako zapraviti denar, da denar do-biš. In za kontrast dobra koordinacija med nabavo, prodajo, proiz-vodnjo in kontrolo ne stane nič, potrebuje samo dobro planiranje in organizacijo. Toda to ni dovolj samo napisati, potrebno je to tudi

izvajati, zato pa je potrebna koor-dinacija med ljudmi. Koordinacija vsebuje del, ki mu pravimo mora-la in ta se ne da kupiti. Če ta eksi-stira, potem so vsi problemi lahko rešljivi. Torej morala je ključ za dolgoročno rast vsake organizacije.

POVZETEK

Cilj minimizacije stroškov se pre-pogosto išče s kalkulacijami stroškov dejanskega stanja. Za doseg tega cilja so še druge možnosti, kot:

- a) boljša selekcija strojnih na-prav,
- b) boljša izkoriščenost naprav,
- c) izločitev produktov stranskega pomena za dohodek,
- d) nabava več polproduktov in intermediatov od zunaj,
- e) boljša ureditev postrojenja,
- f) večja kapitalna naložba po de-lavcu,
- g) sistematično izobraževanje ka-drov,
- h) boljši tehnološki postopki in njihova realizacija,
- i) ustanovitev močnega in neod-visnega oddelka za procesno inže-nirstvo,
- j) boljša koordinacija med oddelki ter s kontrolnim laboratorijem in komercialo.

Mnogo od teh sprememb in iz-boljšav stane denar, toda tako za-pravljen denar je najboljša nalož-ba za večji dohodek; torej zopet denar. Izziv pa je seveda vedeti, kje in koliko ga potrošiti.

Pripis prevajalca:

Z rekonstrukcijo obrata II bomo rešili nekatere važne transportne probleme ter povečali asortiman na-prav (zlasti po velikosti), ostajajo pa nerešeni vsi ostali v članku našeti problemi; zlasti področje učinkovito-sti in izkoriščenosti naprav. Mislim, da se moramo zavedati, da bomo mo-rali vzporedno z načrtovanimi pro-jekti bistvene strokovne rešitve po-iskati sami, sicer bodo rezultati pro-jektov verjetno nepomembni.

Franc Kamin, dipl. ing.

Colorjev Janezek

Po odmevih sodeč ta Color-jev Janezek le ni tako nepo-memben, kot se je vse doslej sam sebi zdel. Marsikdo bi mu rad stisnil roko, so pa tudi, ki jim gre že malo na živce. Saj se še dobro ni razgledal po tovarni in ljudeh, pa ga že hočejo spraviti s poti.

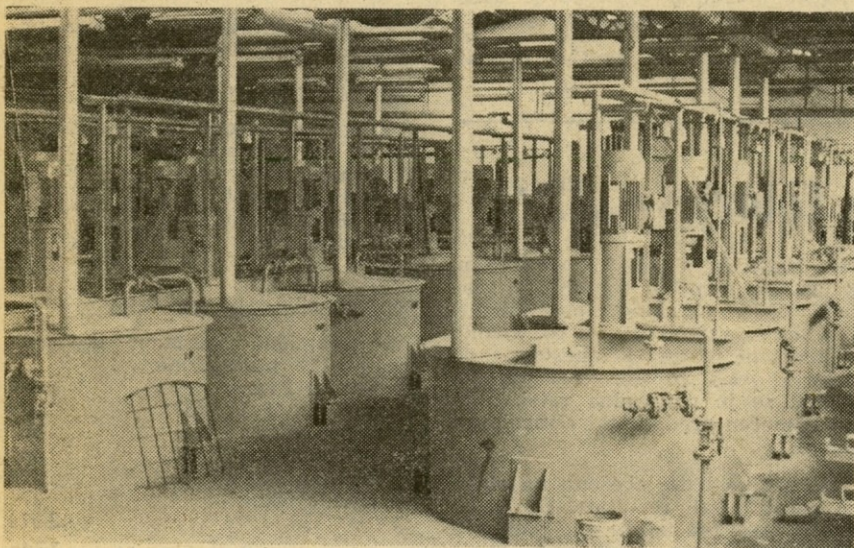
Ni več pravice na tem sve-tu, nam je potožil, ko se je zadnjič oglasil v uredništvu. Da mu očitajo potvarjanje resnice, da se praska tam, kjer ga ne srbi, da je drugače kar v redu fant, le tiho naj bo, se je pritoževal.

Tisto o CDS res ni bilo v redu, pa kaj ko ga je bilo sram priznati, da ga je bilo strah obiskati sejo CDS in si je zato štorijo izmislil. Oblju-bil nam je, da se podobne na-pake ne bodo več ponavljale.

Zadnjič je obiskal tovarno v Preski; bilo je že pozno po-poldne in dan se je že nag-nil. Ko se je tako razgledo-val, bi za sintezo skoraj končal v nekaj metrov globoki ja-mi — če ne drugega, bi si prislužil vsaj lažji pretres. Te-daj mu je šinilo v glavo, da o tej novi jami ali novograd-nji ljudje skoraj nič ne vedo. Lokacija jame je v podaljšku sinteze proti skladišču in sar-žirnici — kot da bi hotel nek-do še na zunaj povezati že ta-ko dobro sodelujoči temeljni organizaciji. Res bi rad slišal v glasilu o tej investiciji kaj več uradnega iz pravih odgo-vornih ust.

Korak ga je zanesel tudi v mešalnico, da bi se na lastne oči prepričal o rekonstrukciji rekonstrukcije. Kaj ko bi nek-do, morda kak amaterski lju-bitelj statistike, objasniti de-lovni srenji, kako stojimo, do kam smo prišli in kdaj bo stekla normalna proizvodnja tudi v novem delu.

S temi vprašanji se je Ja-nezek poslovil. Pristavil je še, da bi srčno rad prebral kak odgovor na zastavljeni vpra-sanji iz prejšnje številke, ali pa zvedel, v kateri večici le-zijo pokojni.

Po rekonstrukciji bodo na voljo večje zmogljivosti rezervoarjev...

COLOR
COLOR
COLOR
COLOR
MEDVODE

Poslovni rezultati kemične in gumarske industrije Slovenije v prvih devetih mesecih leta 1982

Povzetek poročila, ki je bilo podano na peti seji izvršnega odbora republiškega odbora sindikata delavcev kemične in nekovinske industrije Slovenije.

Ob ocenjevanju poslovnih rezultatov organizacij združenega dela, je potrebno upoštevati letošnje pogoje gospodarjenja. Odločilen vpliv na poslovanje sta imela predvsem dva faktorja, in sicer: uresničevanje načrtovanih planov ekonomskih odnosov s tujino v odvisnosti od zunanje likvidnosti ter realizacija celotnega programa sprememb cen v prvem polletju.

Izvoz in uvoz članic združenja kemične in gumarske industrije Slovenije v primerjavi s celotnim izvozom in uvozom SR Slovenije v

bazni kemični industriji za 8,0 %, v predelavi kemičnih izdelkov za 10,5 % ter v predelavi kavčuka za 10,4 %.

Pri tem so bile zaloge uvoženih surovin manjše v industriji in rudarstvu za 19,2 %, v bazni kemični industriji za 22,5 %, v predelavi kemičnih izdelkov za 32,3 % ter v predelavi kavčuka za 7,6 %.

Cene industrijskih izdelkov pri proizvajalcih so se po odloku o najvišji ravni cen iz konca junija umirile, vendar na precej visokem nivoju.

Reševanje neskladij med cenami surovin, energije in izdelkov odlok o določitvi najvišje ravni cen seveda ni odpravil. V dopolnitvah, ki so izšle v preteklih mesecih je možno Zvezni skupnosti za cene pošiljati le vloge za določitev cen novih iz-

rezultati napisani z rdečilom — to pomeni več kot 400 podrtih kegljev na 100 lučajev. Naši fantje so se zagrizli in pregrizli do 1. mesta. V posamični konkurenci je z najboljšim rezultatom 442 kegljev navdušil Frenk. Sploh so naši fantje popestrili barvno paletto na veliki listi.

Medtem je nas dekleta radodarno gostil s kavo in viljemovko Zorko, bivši predsednik ŠD Polje, dober kegljač in odlični plesalec. Dobro razpoložene smo se pomerile z domačinkami. V skupnem rezultatu so nas premagale za 50 kegljev, v posamični konkurenci pa je slavila Majda s 387 podrtimi keglji.

Kegljišče je utihnilo, za točilnim pultom se je spraznilo. Nekaj deklet se nas je v garderobi trudilo z make-upom in parfumom.

Okrog sedmih smo se zbrali v veliki dvorani, pripravljeni za slavnostno večerjo. Nagačene živali na stenah so dokaz, da so domačini tudi navdušeni lovci.

Zorko in Ljuba sta podelila za slušene pokale in diplome, kegljačici z največ smole pri podiranju kegljev pa je pripadla razkošna ikobana, ki je ves dan krasila kegljišče.

Po večerji smo veselo zaplesali ob šibkih zvokih sicer dobrih kaset. Situacijo je reševal dobro razpoložen absolutni zmagovalac z glasnim prepevanjem. S pesmijo smo se tudi poslovili od dobrovoljnih domačinov. Sobotno popoldne je minilo, ostale pa so naslednje številke:

MOSKI 1. mesto (8 ekip)	
Stritar Frenk	442
Kristan Marko	427
Kobal Srečko	413
Zidar Miro	396
Duboković Vojko	386
Žerovnik Jani	378
	2.424

ŽENSKE 2. mesto (2 ekipe)	
Jesenovec Majda	387
Žerovnik Vida	352
Janjič Kata	335
Stritar Fani	332
Petaci Anica	319
Križaj Slavka	309
	2.034

Pa še rezultati z občinskega prvenstva dne 6. 11. 1982:

ŽENSKE 7. mesto (13 ekip)	
V posamični konkurenci dosežena mesta: (52 posameznik)	
17. Janjič Kata	341
19. Križaj Slavka	338
28. Žerovnik Vida	320
31. Stritar Fani	303
	1.302

MOSKI 5. mesto (28 ekip)
V posamični konkurenci dosežena mesta (171 posameznikov):

18. Stritar Frenk	414
30. Duboković Vojko	408
40. Zidar Miro	402
51. Kobal Srečko	396
81. Kristan Marko	376
88. Bitenc Dane	374
	2.370
Vida	

SR SLOVENIJA

	Vrednost	Indeks 1.—9. 82 1.—9. 81
IZVOZ		
Skupaj	58,517.104	111,94
Konvert.	43,290.548	116,37
Kliring	15,226.557	101,01
UVOZ		
Skupaj	67,003.397	98,29
Konvert.	52,324.500	99,06
Kliring	14,678.898	95,68

SPLOŠNO ZDRUŽENJE

Vrednost	Indeks 1.—9. 82 1.—9. 81	Delež kem. in gum. ind. v SRS
7,693.853	101,63	13,15
4,174.506	115,40	9,64
3,519.347	89,02	23,11
9,572.009	87,34	14,29
8,251.089	84,95	15,77
1,320.920	105,94	9,00

devetih mesecih 1982 (podatki so v 000 din; 1 dolar je 41,80 din):

Uvozne omejitve so povzročile težave pri oskrbljenosti proizvodnje s surovinami in reprodukcijским materialom ne samo z uvoznim, ampak tudi domačim tako, da je bila proizvodnja večkrat zaustavljena. K slabi oskrbljenosti za proizvodnjo je prispevalo tudi pomanjkanje kurilnega olja že med letom.

Zaloge surovin konec septembra so se v primerjavi z lanskim septembrom zmanjšale v industriji in rudarstvu povprečno za 2,2 %, v

delkov. V osnutkih politike cen za leto 1983 in možnosti dvigovanja cen pa lahko pričakujemo še nadaljnjo veljavo odloka o določitvi najvišje ravni cen.

V skladu z rastjo fizičnega obsega industrijske proizvodnje ter gibanja cen surovin in repromateriala med letom je indeks rasti materialnih stroškov in porabljene energije sicer nižji kot indeks porabljenih sredstev, izredno visok pa je delež amortizacije po predpisani stopnji.

Smiljan Plesnik

Sobotno popoldne Colorjeve „12“

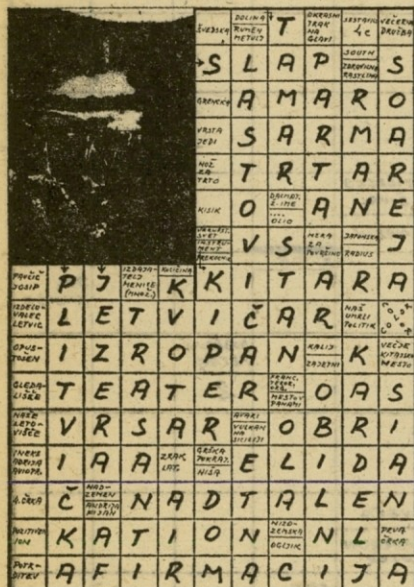
Kombi se je ustavil pod kostanji na parkirišču kegljišča v Zadobrovi. Dvanajsterico nabrušenih Colorjevih kegljačev in kegljačic so domačini — prireditelji vsakoletnega turnirja — pozdravili s toplim stiskom rok. Sivo sobotno popoldne smo pustili zunaj. Vstopili smo v svet živahnih ljubiteljev kegljanja in priložnostnih opazovalcev. V sta-

rem kegljišču, z visokim nastrešjem, ki ga nosijo močni tramovi, je vladalo prijetno tekmovalno vzdušje. Ploskanje, vzpodbujanje, pa kritike — umestne in tudi neumestne — je polnilo velik prostor. Zračnik na stropu se je neutrudno vrtil, a je bil nemočen pred oblaki cigaretnega dima.

Na veliko listo, obešeno na steni, so sproti pisali rezultate. Do našega nastopa (nastopili smo zadnji z ekipo ŠD Polje) so bili samo štirje

Žreb je odločil

NAGRADNA KRIŽANKA

Za nagradno križanko iz prejšnje številke smo prejeli 37 rešitev. Javno žrebanje smo tokrat izvedli v prostorih finančnega sektorja. Komisija v sestavi Jeli Rozman, Marinka Burja in Ivica Žagar je za dobitnico prve nagrade 200 din izžrebala Helgo Doleczek, drugo nagrado 150 din prejme Duša Hribar, tretjo nagrado 100 din pa Nuša Kosec.

Nagrade bodo izžrebankam izplačane po izidu glasila.

Cestitamo!

Ne prezrite!

Namenjeno smučarjem začetnikom in vsem, ki bi radi svoje znanje izpopolnili oziroma utrdili.

Obvladovanje snežnih poljan zahteva obilo znanja in spretnosti. Prav zato Smučarsko-planinska sekcija našega športnega društva prireja vsako leto tečaj alpskega smučanja na Voglu.

Zmogljivost je 18 tečajnikov, ki so razdeljeni v tri skupine: začetniki in dve nadaljevalni skupini (prehod v paralelno tehniko vijuganja).

Za letošnjo sezono je tečaj v planu od 12. do 19. februarja, vendar to le v primeru polne zasedenosti.

Zaradi povečanega zanimanja podaljšujemo prijavní rok do 30. decembra. Prijavite se lahko Nardoniju ali Ermanu.

Vabilo vsem, ki so kdajkoli podirali keglje

Colorjevi kegljači in kegljačice celo leto pridno trenirajo in se pehajo za čim boljšimi rezultati. Tekmujejo med seboj in s posamezniki drugih ekip. Od nervoze se jim potijo roke, zavijajo oči, stiskajo pesti, skratka, napetost je prevelika. Da bi se pa vsaj enkrat na leto kegljalo sproščeno, nasmejjano, bo kegljaška sekcija organizirala prijateljsko srečanje - kegljanje za »NO-VOLETNI PAKET« (Colorjev - kegljaški), in sicer zadnjo sredo v letu, 29. 12. 1982 ob 19. uri. Nastopili bodo mešani pari (moški in ženska). Pari bodo izžrebani izmed prijavljenih pol ure pred srečanjem na kegljišču v Medvodah. Vsi, ki ne bodo izžrebani (če bo zmanjkalo deklet), bodo dobrodošli v prijetni družbi. Predvsem vabimo nežni spol. Če ne znate dobro podirati kegljev, oblecite lep dres in se oborožite z obilo dobre volje. Fante pa prosimo, da naj ne bodo prezahtevni do svojih izžrebanih partnerk. Če bo prijetno, bo to postalo tradicionalno srečanje. Torej nasvidenje v sredo z upanjem, da nas bo veliko.

Prijavite se Zidar Miru do 29. 12. 1982.

Vida

Mladost-naiven smeh,
prešeren duh,
A tudi delo, za prijateljev
problem posluh
Je dala ti zaupanje in moč,
Da v dneve jutrišnje s
pogumom zreš
In v srečo mirno upati še
smeš.

Srečno
novo
leto 1983

COLOR
COLOR
COLOR
COLOR

MEDVODE

Večer

Sredi rušja ležim. Tu sem, kar tako, brez dela. Nikogar ne motim, ker ležim čisto mirno. Tudi mene nihče ne moti; še veter je popolnoma utihnil in niti najmanjše vejice ne gane.

Sonce se bliža Kalškemu grebenu. Počasi bo rdeče rumena krogla potonila zadaj — v meglo. Ja, doline so ves ljubi dan v megli in tudi vso noč bodo. Danes še ne grem v čemerno, vlažno in hladno dolino. Tu ostanem. Tu, kjer bo kmalu umrl topel poznojesenski dan.

Sonce se je pravkar dotaknilo grebena.

Ležim na hrbtu in gledam v jasno nebo. Visoko, više in še više hiti pogled in nikjer se ne more ustaviti, da bi se vsaj malo spočil. Povsod okoli je samo neskončna modrina.

Tiho prijadra od nekod kavka in naredi nekaj nezaupljivih krogov nad mano. Prijazno se oglasi, kot bi hotela pozdraviti in se nedaleč stran spusti na skalo. Zvedavo me opazuje. Tudi jaz jo gledam in se ne ganem. Počasi pristopica bliže in nekaj stika po tleh. Najbrž je ostala kakšna mrvica kruha od moje večerje. Da, našla je nekaj užitnega. S svojim ostrim očesom išče naprej in črno perje se ji modrikasto sveti v zadnjih sončnih žarkih.

Rdeča je tista polovica sonca, ki jo vidim. Megla v dolini postaja gostejša in tudi bolj siva je videti.

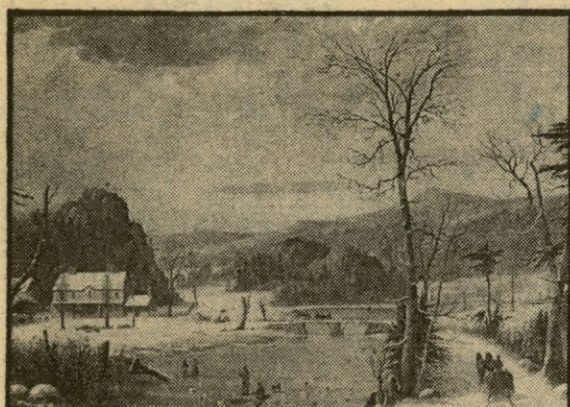
Kavka mi še vedno molče dela družbo in čisto mirna in zadovoljna sva... Potem se zgane, nekajkrat zamahne s perutmi in tiho, kot se je prikazala, izgine navzdol čez rob. Tokrat brez pozdrava. Tudi prav.

Sonce je pravkar izginilo za grebenom, katerega rob žari v ognjenih barvah. Dan se poslavlja tiho in mirno; čisto drugače kot ljudje. Tudi rodil se je tiho in mirno — čisto drugače kot človek. Kar prikradel se je ter obsvetil vrhove in grebene, stene in melišča, planjave in rébri. Le veter je rahlo božal redko preostalo listje na drevju. Čisto tiho...

Janez Štrukelj

COLOR 7

NOVOLETNA NAGRADNA KRIŽANKA

[illegible]

Med reševalce s pravilnimi rešitvami bomo z žrebom razdelili tri nagrade:

1. nagrada	200 din
2. nagrada	150 din
3. nagrada	100 din

Izrezke z vpisano rešitvijo pošljite v DSSS, kadrovsko-splošni sektor z oznako »Nagradna križanka«. Pri žrebanju bomo upoštevali vse pravilne rešitve, ki bodo prišle do 10. januarja 1983. Vsakdo lahko sodeluje le z eno križanko. Obilo sreče!

COLORJEVE INFORMACIJE številka 12 (125)
leto 11, december 1982. Izdaja jih organizacija
združenega dela Color Medvode, vsak me-
sac v nakladi 800 izvodov. Glasilo ureja
uredniški odbor: Marko Ažman, Frane Er-
man, Anton Kern, ing. Rihard Pevec (odgo-
vorni urednik) in Franci Rozman (glavni
urednik). Fotografije Franci Rozman Tisk
AERO Celje, TOZD grafika. Rokopisov ne
vračamo. Po mnenju Sekretariata za infor-
macije pri Izvršnem svetu Skupščine SRS št.
421-1/72 je glasilo oproščeno plačila temelj-
nega davka od prometa proizvodov.

Dopisyjte